ՕՐԱԳԻՐ

20 ՓԱՐԱ. 20 ՓԱՐԱ.

ՀԱՆԳԵՍԱՒՈՐ ԵՐԿՕՒՇԱԲԹԻ ԵՒ ԳՈՒՆԱԿԱՆ

Ե. ՏԱՐԻ 1290 Զ ԼՈՒԱՑԻ 24 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1 ՅՈՒՆՎԱՐ 1873 — Ն. Տ. ՅՈՒՆՎԱՐ 13 — ԹԻ. 1130

ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ Վ. ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՄԱՀՈՒՏ ՓԱՇՆ ՊԷՋՃԻԼԱՐ ՅԱՒԱԳԸ ՔԻՒՋԻՒՔ ԵՐԵՏԶԶ ԹԱՆ ԹԻՒ 2

———o———

Փորագրիչ Վ. Թելլալեան այս անգամ մանաւանդ գործարան մը բացած ըլլալով, պատրաստ է մատակարարել Արդեա հասարակութեան մաքուր և չափաւոր գնով ամէն տեսակ փորագրելիք պիտոյք [illegible] վրան ամէն տեսակ պատկերներ աժան գնով։

Կը ստանայ նաև ամէն տեսակ [illegible]

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻՋԻԹ

Նահս մանաւանդ կլիմային ամենէն նպարի մեքենայի մը սիջոցաւ պատրաստ է վիմապրատանց և տպագրատանց սէտ եղած ամենէն գեղեցիկ և դժուարին հարթ յատակներ կամ գծատպատկերներ փորագրելու քարի, չիմկոյի, կարմիր պղինձի, ցինկոյի և ոսկւոյ կամ արծաթի՝ տախտակներու վրայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐ ՏԱՐԻՆ

Այսօր մտանք նոր տարւոյ շրջան մ'ալ։ Անցեալին մէջ ի՞նչ ըրինք, ներկային մէջ ի՞նչ պիտի ընենք. տասնք քննել է պարտքերնիս. անցեալ նոր տարին դեռ իր ութօրը չանցուցած՝ ամէնքս ի՛նդիր մը ծնաւ Մայր եկեղեցւոյ գանձանակէն, սակայն հազիւ քանի մը ամիս անցաւ, հազիւ մայիսը մտեցաւ։ վարչական տագնապն ասոր յաջորդեց խառնիճաղանջ, վարչութիւն մը ուզեցինք՝ որ ինքզինք մէջտ Ընդհ. ժողովոյ առջեւ պատասխանատու կըմբռներ, և միշտ Ընդհ. ժողով կը գումարուէր, սակայն վարչութիւնն իրեն գլուխ մը, նախագահ մը ունէր այնպիսի մէկը՝ որ ամբոխով սպառնալ կուզէր պաշտօնական ժողովոց վրայ։

Դատաստրութեան հրահանգը գլխէն կը հեղինակուէր և վարձեալ մարդկանց ձեռօք գործադրութեան կը դրուէր. մայիսէն առաջ կարծիք մ'էր այն, որ հեռատեսք կը գուշակէին և այդ դատաստրութեան ենթադաները կ'զգուշացնէին, իսկ մայիսն ու յունիս սահելով անցնելուն պէս՝ իրողութիւն դարձաւ և ամէն մարդ յայտնապէս տեսաւ թէ ուր կը գտնուի վարչութեան վիճակը։

Վարչութիւն մը՝ ըստ որում գործող մարմին՝ հարկաւ իւր սխալները պիտի ուշնենար և ուղեցաւ. անոր այս սխալները ինչ մեծ դրամագլուխ մ'էր իւր գլխուն, որոց չնորհիւ վերջապէս ինկաւ վարչութիւնը յուլիս 31ին՝ «անկեղծ ժողովք» և «կեցցէ Երիմեան Պատրիարք» ազաղակներով։

Ահա ըսին Պատրիարքեանք, այս էր ուղուածը որ կատարուեցաւ յանուն ժողովրդեան, սակայն չը հաշուեցին ատոնք թէ ժողովը ինքնալէն վերջը՝ կարգը անոր գրկխուն անկմանր պիտի գար։

Ամէն մարդ վարչութեան սխալները քննադատելով կ'գրաղէր, և այնպէս կուգէր հաւատալ թէ՝ Պատրիարքը իրրև անմեղ գառնուկ մը այս անխիղճ մարդոց ձեռքն ինկած կը տանջուէր, սակայն վարչութիւնը գործին գլխէն քաշուելուն պէս՝ ամենուն ուշադրութիւնը Պատրիարքին վրայ դարձաւ որու բազմազան և գրգռիչ հրաժարականները կամաց կամաց իրենց աղդեցութիւնը կորսուին. աւելցաւ ասոր վրայ նաև անոր ուղածին չափ ստակ առնելը, մանաւանդ Ս. Երուսաղէմայ երկտարեկան 30 հազար ղրշ. մնդթաթային առանց ֆէկու մը գիտութեան իւր կոկորդը անցունելն՝ ալ այնուհետև որոշ հասկցուեցաւ թէ՝ անմեղ գառնուկ մը կարծուած անձն բոլոր մեղսամեղքը իւր քսակն է եղեր։

Հայերուն ամենքը եթէ ասոր այսպէս ըլլալուն հաւատան՝ տակաւին մէկը կայ՝ որ չէր կրնար կամ չէր ուզեր հաւատալ։

Վաեմ. Օտեան էֆէնտի էր այս սակաւ առ սակաւ երթ իւր աչօքը տեսաւ թէ՝ այս մարդը Ընդհ. ժողովոյն դէմ երբ իրենց նպարաբերուն դէմ ոչ միայն ապզային ժողովոյ մը դռները բռնարարողները պատժելու մասին իւր ունեցած պարտաւորութեան դէմ իւր անտարբերութեամբ մեղանչած, այլ և խրախուսիչ է ապստամբութեան գործոց, ալ այս ալ քաշուեցաւ անոր պաշտպանութենէն և սկսաւ յանդիմանել իսկ թէ մի՛թէ ամբոխո՞վ կառավարել կուգէ ազգը։

Այս վայրկեանէն անգին բղխանուր հաւատք մը գոյացաւ ամենուն վրայ թէ՝ այս մարդուն աչքին առջև ամէն կարգի նուիրական բաներն արժէք ու կշռաւորութիւն չունին։

Պատրիարքն ինք ալ հասկցաւ թէ՝ ալ ևս Պատրիարք չէ կարելի մնալ իրեն՝ որ չեց հրաժարական գրել ի, Դուռը, սակայն ի՞նչպէս, — այդ հրաժարականը սովորական լեզուս մը ունէր թէև, բայց մատուցման ձեւը խարէական էր, այսինքն թէ պայդ ո ղլակի ի. Դուռը ղրկելու՝ մէկ մը Ընդհ. ժողովոյ դիւանին ղրկեց, բայց ետ գարձաւ. լաւ օրինակ մ'էր այս Պատրիարքին համար, ուստի կրօնական ժողովոյ ղրկեց հաւատալով թէ՝ նա ալ ետ պիտի ղրկէ, յորմէ յետոյ քանի մը ամիս ալ հրաժարականս ի. Դուռն մատուցանել մարմին կը բնաւեր, բայց չեմ գտներ ըսելով՝ ո պիտի օրքան ստակ առաւել պիտի քաշէր Ազգ. Սնտուկէն. սակայն անոր անոր այս հաշիւը սխալ ելաւ, զի կրօնական ժողովը ուղղակի ի. Դուռը ղրկեց՝ իրրև Վիրեն չը պատկանող դրութիւն մը. ասոր վրայ ըստկցաւ կրօնական ժողովոյ դէմ Պատրիարքեանց սաստիկ յարձակումը. բայց որո՞ւ հոգ, եղածն եղած էր և հրաժարականն ընդունուած։

Ինչո՞ւ էին այս ամենը՝ բայց միայն կամ մահ Սահմանադրութեան. կամ կենանք Սահմանադրութեան փառք Աստուծոյ. Սահմանադրութեան կեանքը ջնուեցաւ անոր թշնամւոյն անկմամբը. այս փոքրիկ Պօղոս Պատրիարք ալ ըրաւ, բայց իւր անկմամբը

ինձի նպաստելիքը չը վերակենդանացաւ, այլ միայն երկար առեն դերեզմանի մէջ, Ահա այս է անցեալ տարուան ուրիշ տարիներէ ունեցած տարբերութիւնը և իր յաղթանակը, այն է յաղթանակ Սահմանադրութեան։

Ոչ միայն այսչափ։

Սահմանադրութիւնը իւր յաղթանակը ազգին մէջ ապահովելէն առելի ուրիշ յաղթանակ մ'ալ ունեցաւ, այն է՝ արտարին դրծոց վ. հմ. նախարարին վերջին հրամանագիրը, որ վ պարկեշտ պաշտօնական և քաղաքականական ազգային նեղքին յաղթանակն է։

Ամէն մարդ անտեղեակ իր տարած յաղթանակին ազդեցութենէն, իրար անցան երբ լսեցին թէ՝ ի Դուռը 1866ի սրածին պէս՝ ազգէն անպաշտօն անձինք կանչեր է՝ անոնց խորհուրդ հարցնելու և պետական հարուած մը ընելու, բայց այնպէս չ'ելաւ և չէր կրնար ալ ըլլալ, զի հրաւիրուելը ետքէ հայ էին և հայ մնալ կուզէին՝ չէին կրնար ազգին ամենայն ուժով բռնած Սահմանադրութիւնը հարցածելու խորհուրդ տալ և չ'տուին ալ։

Հետևապէս 1873 տարուան ամռան սկիզբն ու վտանգաւոր վերջը՝ կտակ կը թողու 1874 ին՝ որ ալ առելի վտանգաւորութեամբ վերջանայ, զի չ'նի իւր սկիզբը իւր նախորդին սկզբան պէս իր առջև արգելք յաղթացանելու խնդիրներ։

Այս վտանգաւորութեան առաջին՝ եթէ չենք սխալիր՝ անկում Պատրիարքին դատաստանը տեսնուելուն մէջ է, որ չունի անցեալ օրինակ մը տակաւին և ինքը օրինակ պիտի հանդիսանայ յաջորդաց։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԻՄԱԿՆԵՐ

(Շար. Տես թիւ 1129)

Ահա այսչափ՝ ի կատար հասաւ այն սահմանադրական կատակերգն, որոյ մէջ սուտ կրօնասիրութիւնն, անբարոյ ականութիւնը, կեղծ ազատասիրութիւնը, սուտ ազգասիրութիւնը, կաշառակերութիւնն ու դաւաճանութիւնը գործակից եղան այն դաւանի զօրութեանց, որ քառասուն տարիէ ՝ի վեր մեր ազգութեան և կրօնի վրայ տիրապետելու կ'ճգնին, և այժմ կը ճգնին խորտակել այն Սահմանադրութիւնն որ կ'ժամ այլ ևս ազգին բաժանականութեանը դէմ թումբ դնել, բաժանեալ՝ի տիրեցեսի սկզբունքին դէմ դիմակալել, և իր գործադրութեան ընթացքին մէջ նոր բաժանում անկարելի ընելէ զատ, կը ժամ թերևս քառասուն տարիէ ի վեր երևան եկած Հասվիզական և Հոգեբական բաժանումներն իսկ օր մը իր դրօշակին տակ միացնել։

Միութիւն լեզուի,

Միութիւն կրօնի,

Միութիւն ընկերականութեան,

երեք քայքեր են որ կրնան վերանորոգել արևելից ընկճեալ ազգերը։

Մեր ազգին համար լեզուի խնդիր չկայ, այսօր ամեն «Հայ եմ» ըսող ընդունած է որ Հայերէն Հայերէն՝ խօսողին լեզուն կտրելու դարը անցած է։

Իսկ միւս երկուքին նկատմամբ, ա-կաւառատակաւ ամեն «Հայ եմ» ըսող հմայուելու վրայ է, որ իրենց կրօնական դրօշակն վրայ ԷՋՄԻԱԾԻՆ գրուած ըլլալու է։

Իսկ ընկերականութեան դրօշակին վրայ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ։

Այս ազգին գոյութիւնը ջնջելու նպատակ ունեցող զօրութիւններ միաբանած են այսօր այդ երկուքը բանը ջնջել, «Էջմիածին» և «Սահմանադրութիւն», Հայ ազգութեան երկու սկզբունքներ։

Ուղղակի բռնութեամբ գործելու դարը անցած ըլլալով, գարուս սկզբունքն, ինչպէս կըսեն, բերդը ներսէն առնուլ, ազգին մէջէն մարդիկ վարձել պաշտօնով, մականով, աստիճանով եւ։

Բռնի ազգը Էջմիածնէն գատելու փորձը ասկից առաջ փորձուեցաւ, անյաջող ելաւ,

Նոյնպէս և Սահմանադրութիւնը բռնի գադրեցնելու փորձ՝ փորձուեցաւ, անյաջող ելաւ։

Ներկայ յատակագիծն է վարձեալ դիմակաւորներու ձեռօք,

Սահմանադրութեան պաշտպան ձևանալ և այնպէս Սահմանադրութեան հորը փորել։

Սիսով Էջմիածինը բարեկարգելու նպատակ ունինք ըսել, բայց բուն նպատակ ուներնալ, ինչպէս քաղաքականութեամբ ազգը երկու ակրութեան վրայ բաժնուածէ, նոյնպէս կրօնքով ալ երկուքի բաժնել, մէկ մասը կեդրան ունենալով Էջմիածին, և միւս մասը կեդրան ունենալով Սիս, անանկ որ այդ երկու մեծ բաժանումները՝ այլևս իրարու հետ բնաւ ոևէ յարաբերութիւն չունենան։

Սահմանադրութեան նկատմամբ ազգային ժողովներու մէջ մնալ, անոնց դլուխն անցնիլ, և ամէն միջոց ու խարէութիւն՝ի գործ դնելով՝ Սահմանադրութիւնը՝ անուանով կայ, բայց իրօք չկայ ընել։

Էջմիածնի նկատմամբ, Սիսը՝ իր Հայոց առանձայց եկեղեցւոյ մէջ ունեցած բուն ու դարաւոր դիրքէն՝ բարձր դիրքի մը վերածել, անոր հետ արժան եղածէն առելի կրօնական յարաբերութիւններ հաստատել, Էջմիածնի հետ կարելի եղածին չափ յարաբերութիւններն ու հաղորդակցութիւնները նուազեցնել, և եթէ կարելի է բնաւ չընել, անոր գահակալը չպարտնակ անուանարկել, և օր մ'ալ բաժանման ՄԵՆ ԳՈՐԾԸ՝ի պշտօնէ հրատարակել։

ԵՒս յատակագիծը նոր բան չէ։

Սահմանադրութեան նկատմամբ երևան եկաւ, գրեթէ նոյն իսկ Սահմանադրութեան՝ի գիր առնուած օրերը, Պօղոս Պատրիարքին օրը, խաբելով նոյն ծերունի Սերբազանը թէ Սահմանադրութեան անիւնելը քառակուսի է։

Նոյնպէս Էջմիածնի նկատմամբ երևան եկաւ նոյն Սրբ ազանին օրը, երբ Մատթէոս կաթուղիկոս վախճանեցաւ, ուր Աւի բաշա ըսած էր Պօղոս արքազանին թէ առելի աղէկ չըլլա՞ր Սիսը Տաճկաստանի կաթուղիկոսութիւն ընելով Էջմիածնի յարաբերութենէն դադրիլ։ Բայց Պօղոս Պատրիարք այդ բանին անկարելիութիւնը ցուցած էր։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիզ 10 յունվար

Մաք—Մահօն մարաչախտը չ'ուզեց ընդունիլ պաշտօնէից հրաժարականը երկուչափի օրուընէ յառաջ, յորում Ազգային ժողովը հինգշաբթի առաւօտ իւր բրած որոշման յետ կոչումը քուէարկելու առիթի պիտի ունենայ։

կը հաւատան թէ աջակցութեան ամբողջ վստահութեան քուէ տալու միտք ունին պաշտօնէութեան։

Մաս մը թերթեր պաշտօնէից տեղի ունեցած հրաժարումն առթողը Շամպօրի կոմսը կը համարին։

Բարիզ 11 յունվ.

Նաթօլէոն Գ. կայսեր մահուան տարեդարձին առթիւ Մ. Թերուէն եկեղեցի, հանդիսաւոր պատարագ մատուցեցաւ։ ուր կայսերազուն իշխանքը 2000 գործաւորաց կողմանէ կեցցէ կայսր աղաղակներով ողջունուեցաւ։

Պ. Բուհէ, որն որ արարողութեան ներկայ կը գտնուէր, հանդարտութիւնը վերահաստատել փութաց։

ՕՊԱՆԻԱ

Մատրիտ 11 յունվար

Դաշնակցականք հինգշաբթի օր Պարսելոնայի մէջ յեղափոխութիւն մը հանելով զօրաց կողմանէ զսպուեցան, իսկ հետեւեալ օրը վերստին ոտք ելան։

Ապստամբող դաշնակցականք Պարսելոնայի մէջ զինուորական պաշտօնակալ մ'սպաննեցին։ Մարտկոցներ կանգնած են, շատ ալ մեռնող կայ։ Բազաքին դէմ նոր յարձակում կ'սպասուի։

Պիլպաօ քաղաքը Բարսելոնացիներէն ազմրակոծուելու վրայ է։ Բօրթուկալեթ քաղաքն առնուեցաւ, Ալպատէթ և Բօլոզա քաղաքներուն դէմ ալ յարձակման կը պատրաստուին։

Կառավարութեան կողմէն առ ժողովուրդն հրատարակուած յայտարարութիւն մը կը յանուցանէ թէ Սահմանադրութիւնը հաստատ պահուելով, միանգամայն անիշխանութեան ալ դէմ պիտի մաքառի։ կը յուսալու նաև թէ մինչև որ երկրին մէջ խաղաղութիւնը բոլորովին չը վերահաստատուի՝ երեսփոխանական ժողով չը պիտի գումարուի։

ՆԵՐՔԻՆ

Եգիպտոսի խեդիվին առաջին թարգմանն Աբրահամ պէյ կիրակի օր եգիպտական արքունի Ֆայում շոգենաւով մայրաքաղաքս հասնելով ուղղակի պէյ քօղ իջաւ։

— Անցեալ օր յանուցինք թէ որսորդ մը ֆիրէճ-Պուրնույի մէջ իւր շանը վրայ յարձակող տեղացի շուները հրացանին ծայրովը վանելու առեն, հրացանին խայծը բռնկեր ու գնտակը հայազգի ձկնորսի մը սրունքին դիպեր էր։

Այս ակամայ ձախուձախին վրայ, յիշեալ օրօրոցը, որն որ Գ. Արիսթիտի Պալթաճիին տղան էր, կը խոստանայ որ հարկ եղած և իրեն արժանավայել կերպիւ դրամական նպաստ մ'ընէ յիշեալ հայազգի ձկնորսին, որն որ Օրթագիւղցի և աղքատ ընտանեաց տէր մէկն էր, և որ մինչև ցայսօր յիշեալ դէպքին վրայ հիւանդ պառկած է

Մեր առած ստոյգ տեղեկութեանը վրայ Պալթաճիին տղան իւր խոստացած դրամական նպաստը տակաւին մինչև ցայսօր խեղճ ձկնորսին յանձնած չըլլալով, միայն իբր բժիշկ՝ դեղագործի նման մէկը ղրկուեր է ձկնորսին տունը զինքը խնամելու համար, որն որ քնաւ ոևէ դարման մը չէ կրցած ընել խեղճ մարդուն:

Փափաքելի էր որ Գ. Պալթաճի փութար իւր ձեռքը ձգտաբեալ թշուառի մը ատանկ ծերու մէջ հարկ եղած օգնութիւնը չը ձգանալու:

— Կիրակի օր ժամը 7 ին միջոցները Գատըգիւղ Եէլ-Տէյիրմէնի ըսուած թաղը հրդեհ մը պատահելով, անմի ջապէս ամեն կողմէն հասած օգնութեանց չնորհիւ, մինակ մէկ տուն մը այրելով, կարող եղան ճարակման առաջքն առնուլ: Ցիշեալ հրդեհին օգնութեան հասնողներուն մէջ գատըգիւղի ազգային մը, որոյ համեստութիւնը չը վիրաւորելու համար չենք ուզեր տալ անունը, մեծ ճիգ թափած և ձեռքէն եկած ամեն կարելի միջոց գործ չը խնայած ըլլալուն համար, յիշեալ թաղը տուն և բնակութիւն ունեցող մէկ քանի անձինք չ'ուներնալով ինչ իրենց երախտագիտութիւնը յայտնելու, կը խնդրեն մեզմէ իրենց շնորհակալութիւնը հաղորդել յիշեալ բարեսէր անձին:

— Բ. Դուռը հրաման ըրեր է Մաքսային տեսչութեան որ կարելի եղածին չափ շուտով գաւառաց մէջ ալ գործադրել սկսի կ. Պոլսոյ մէջ գործադրուելու վրայ գտնուած ծխախոտի մենաւաճառութիւնը:

— Ղալաթիա Սանտըքճըլար փողոցը ճաշարանի մը մէջ քանի մը ջրհանակիրներ կերածնեղնուն առակը վճարել չուզելնուն վրայ, խանութին ըսպասաւորը առակը ուզելուն վրայ պընդելով, ջրհանակիրներէն մին մէջքէն դաշոյնը քաշելով սպասաւորի վրայ կը յարձակի. բարեբաղդաբար նոյն խանութը ուրիշ հաստաբազուկ մարդ մը գտնուելով յիշեալ ջրհանակրին վրայ կը յարձակի, և դաշոյնը ձեռքէն խլելով իւր ընկերը մեռցնելու վտանգէ մը կ'ազատէ, և ինքն ալ իւր այս քաջասրտութեանը փոխարէն հոն ներկայ գտնուող յաճախորդէ մը 5 ոսկի պարգեւ կ'ընդունի:

— Զրաղանի պալատի գործաւորներէն մէկը հինգշաբթի գիշերը բանկալթի իւր տունը երթալով, նշան-թաշի ըսուած տեղէն անցնելու միջոցին երկու հոգի վրան կը յարձակին և ստակին քսակը կը պահանջեն: Մարդը վերան ստակ չ'ունենալը յայտնելով կը խնդրէ որ իրմէն զինքը, հետևեալ օրը իւր տունը իրեն ուղածին չափ բան տակ տալ խոստանալով: Զարագործներըը այս խոստմամբ չը բաւականանալով վրայի ժամացոյցը առնել կ'ուզեն, իսկ մարդը ինքզինքը վտանգի տակ տեսնելով ձեռքի գաւազանը մէկ մը մէկուն մէկ մ'ալ միւսին կ'իջեցնէ, և ասոր չնորհիւ քսակը ձեռքերնուն ազատելով անվնաս տուն կը հասնի:

— Քիւչիւք-Քէօյ Ալպանեացի մը դողութեան չարժառիթով անցեալ չորեքշաբթի գիշեր հարուստ յոյնի մը տուն կը մտնէ, և ձեռքի գաւազանովը այնքան հարուած կ'իջեցնէ մարդուն գլխուն, որ վերջապէս կ'սպաննէ: Ձեռքն ինկածները յափշտակելով երթալու առեն, որպէս զի բրած չարագործութիւնը գաղտնի մնայ, տանը կրակ կուտայ ու կը մեկնի: Դրացիք պատուհանէն դուրս ելած թանձր ծուխը տեսնելով իսկոյն վրայ կը հասնին, և դուռը կոտրելով ներս կը մտնեն ու սենեակը չրխապատող բոցը մարելով զարմանօք սպանեալ մարդուն արիւնաթաթախ դիակը կը գտնեն: Ոստիկանութիւնն իմանալով, կասկածներն իր վրայ հրաւիրող ալպանեացին կը բռնէ որն որ հաւքագործութեան եղերարկուելով յանցանքը կը խոստովանի:

— Կըլսեմք թէ անցեալները Օգ-Մէյտանի բարձանցը վրայ Հասքէօյի սալահանէին հովիւը ծեծելով սպաննող Հըրէին ենթարկուած հարցաքննութիւնը աւարտելով, կախուելու դատապարտուեր է Հրեայն:

Պարսկաց դեսպան գործակատար Մուհսին խան այս երեկոյ պալահանդէս մը պիտի տայ, ուր հրաւիրեալ են բոլոր օտար տէրութեանց դեսպաններն և Բ. Դրան պաշտօնեայքը և բարձրաստիճան պաշտօնատարները: Կ'ըսուի թէ այս երկրորդ դիւանդեսը առաջինէն աւելի չքեղ ըլլալու համար յատկապէս հոդ և մանաւոր խնամ տարուած է:

— Բերայի թաղապետութիւնը պէտք կրողներուն համար տանելիք հեռաւորութեանը համեմատ սակագին ցուցակ մը շինած և գլխաւոր փողոցներուն ծայրերը պատերու վրայ փակցուցած ըլլալով, պէտք կրողներն կը դժկամակին եղեր յիշեալ սակագնին հնազանդիլ և քսան այնմ գին պահանջել, ոյր կը շարունակեն եղեր հեծնողներէն՝ որոշեալ գիներէն աւելի վարձք ուզելու:

Կը կարծուի թէ թաղապետութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնու սեռտա կրողները յիշեալ սակագնոյն պայմանացը հնազանդեցնելու:

ՐԼՕՄԻ ՏԱՄՊԱՆ ՆԻՋԱՄՆԱՄԷՏԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ՓԱՌՔ

ՄԵՎՍՈՓԸ ո–ՄՈ–ՄԻՆ ՊԷՅԱՆԸՓԱ ՓԸՐ

(Շար. տես Թիւ 1129)

Պէշ եիւզ պին ղուրուշտան եօքարը եէտի եիւզ էլլի պին ղուրուշա գատար օլանտան իւչ եիւզ եէթմիշ պէշ ղուրուշ, վէ եէտի եիւզ էլլի պին ղուրուշտան պիր միլիոն ղուրուշա գատար օլանտան պէշ եիւզ ղուրուշ, վէ պիր միլիոն ղուրուշտան եօգարը չպիր միլիոն պէշ եիւզ պին ղուրուշա գատար օլանտան եէտի եիւզ էլլի ղուրուշ, վէ պիր միլիոն պէշ եիւզ պին ղուրուշտան եօգարը իքի միլիոն ղուրուշա գատար օլանտան պին ղուրուշ ալընըպ, իքի միլիոնտան ֆազլասընըն պէհէր միլիոն վէ գուսուրու իչին պէշ եիւզ ղուրուշ խութիֆա օլունաճագ տըր:

Հէր նէվ թահվիլաթը վէ էմր ու հէվալէ սէնէտլերի վէ բօլիչալար վէ հէր նէվ պօնօլար վէ մադպուզ վէ իպրա սէնատլերի, վէ էմանէթի սէնէտլերի վէ թիճարաթ վէ էֆրատ պէյնինտէ միւթէատիւլ օլան քեաֆֆէյի սէնէտաթ վէ մէպլաղը մուայէնէ իւղէրինէ ագտ ու թանզիմ օլունան թէհսիլատ վէ քէֆալէթ վէ չէրքէթ վէ սայիր մուգալէլէ սէնէտլերի վէ սիկուրթա բօլիչալարը վէ մէհաքիմի չէրիյէտէն վէրիլէն իտանէ (էօտիւնճ վէրմէք) վէ պուչէրա (պիլէմ սանթըմ) հէօճճէթլէրի իլէ գատամ ոէֆթէրլերի, վէլհասըլ բուտումու մագթուա թարիֆատընտա կէօրիւլէն էվրագըն ղարի օլարագ մուայէնէ գըյմէթ վէ եուա մէպլաղ իւզէրինէ եաբըլմըշ օլան պիւ ճիւմլէ սէնէտաթ բէսմի նիսպիյէ թապի տիր: Ֆագաթ միւթէատտիտ նիւսխէլէրի օլան բօլիչալար սայիր սէնէտաթը թիճճարիյէնէն եալընըշ պիրէր նիւսխէլէրի բէսմի թամղա թապի օլուպ, տիկէր նուսխէլէրի խութիմալ օլունմատըգճա բէսմի թամղա վէրմէյէճէք տիր:

Վէ հիսէսի (հիսսէլէր) մուայէնէ իւղէրինէ թանզիմ օլունան մուգավէլէնամէ վէ սէնէտաթ վէ սայիրէնին միւթէատտիտ նիւսխէլէրինտէն հէր պիրի հավի օլտուղու հիսէպին մըգտարընա կէօրէ բէսմի նիպի վէրէճէք տիր:

4. — Պիր սէնէտտէ պէյան օլունան պիր մուամէլէյէ միւթէֆէրրի մէպալիզի միւթէատտիտէ տէրճ օլունտուղու հալտէ, ասըլ սէնէտին թանզիմինի միւէտտի օլան մէպալիղէ նիսպէթլէ թամղա բէսմինէ թապի օլաճագ տըր:

5. — Պիր սէնէտ միւնտէրիճ օլան մուամէլէ պիր գաչ ճիհէթի չամիլ օլտուղու թագտիրտէ, ո սէնէտին թանզիմինէն էկէր մագսէտ օլ ճիհէթլէրին եալընըշ պիրի իսէ բէսմի թամղա օլ ճիհէթինէ իթթիպար օլունաճագ վէ էկէր մագսէտ օլ ճիհէթլէրին քեաֆֆէսինի վէ եախօտ պիր գաչընը չամիլ իսէ էն զիատէ բէսմի իֆտասընը միւաքէլէյիմ օլան ճիհէթինէ իթթիպար օլու-

նարագ սէնէտի մէգքիւր պու գոփտէ. յէ թէվֆիգան ըէսմի թամղայա թապի ալաճագ տըր։

6.— ըէսմի թամղանըն իֆա ու խթիֆասը իւչ վէճհ իլէ տիր. պիրինճիսի թամղալը քեաղըա եանի վարագաի սահիհէ խթիմալի իլէ տիր. ինքինճիսի ըէսմի մէվզուի վերիլէրէք քեաղըսըն թամղալանմասը իլէ տիր. իւչիւնճիսիւ, քեաղըտըն իւզերինէ թամղա փուլու եաբըշտըրըլմագտա տըր։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

	Լոնտրա 10 յունվար		
Անգլ. Արժ.		92	1/4 3/8
Օամ.	բաց	45	3/8 5/8
	գոց	45	1/8
» փոխ.	1869ի	55	3/8
» »	1871ի	58	3/4
Պանք Օթթոման		12	7/8

	Բարիզ 10 յունվար		
Գաղղ. Արժ.	3 0/0	58 · 67	1/2
Իտալ. »	5 0/0	59 · 60	
Օամ. »		45 · 40	
Փոխառ.		25 29	
» փոխ.	1869ի	276 · 25	

	Վիէննա 10 յունվար		
Ռուժկիի Արժ. հին	Ճէ.	49 ·	90
» նոր	»	25 ·	10
Քրէտի Օսթրօ-Թիւրք	»	32 ·	—
Սա Ֆռօ-Օթթոման Պանք	»	60 ·	25
Ճախ.	»	106 ·	25
Փոխնկգիր Իլլոնտր եռմ.	»	113 ·	30

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

	Լիվըրուլ 10 յունվար		
Բամպակ Միսլ. Օրլէան		8	5/8
» ԼաՏօլերա		5	1/2
Ա.յօրեայ վաճառք հակ.		15,000	

Ընթացք հրապարակին հաստատուն

	Լոնտրա 10 յունվար	
Ափիոն		24–25
Մօհէր		33 1/4
Հոլանտայի շաքար		30
Մետաքս		22
Ձէհրի		6 · 7
Դրամագլուխ		0/0 5 1/2

	Նիու-Եօրք 10 յունվար	
Բէքըօլ կազ		13 1/4

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Ի Կ. Պոլիս Պահակ—Գափու

Մեծ Մաքսատան դէմը Թիւ—13

—ο—

ՄԵԾ ՇԱՀ 300,000 ՖՐԱՆՔ

Մերձակայ 1874 Լատինական վեցրար 1ին քաշուելիք Րումելիի երկաթուղեաց Արժէթղթոց վիճակահանութեան Բպէպոմնէրը կը ծախուին մեր Դրամատունը չահաւոր պայմանօք, մեծ քանակութեամբ գնողին բաւական զեղչ կ'ըլլայ։

Վերոյիշեալ Բաղդատումներէն կը գտնուին նաև Գատը-Քէօյի նաւամատոյցի չիտակ ճանբան Մխալճաձաւ Մըխանակութիւնք կ'ըլլան մեր Դրամատան մէջ, նոյնպէս նաև անոնց կտրոնները կը զեղչուին գոհացուցիչ կերպիւ։

Սաքսօնիոյ վիճակահանութեան 85 երրորդ չրջանին մեծագումար պարգևներ չահող բուն տոմսակներէն մասնաւորապէս կը ծախուին մեր Դրամատունը։

Տէմիրգափուլեան և Զօպանեան Ընկ.

ԻԼԱՆ

Գալաթա խավեար խանը քիւչիւք գաբուսը տըշարըսընտա, եանի ըէշտիւալճը խանընտա կիտէճէք եօլտա նօմէրօ 14 իլէ մուրագ գամ գաղինօտա Մուրատեան հաճի Մկրտիչ իմալաթընտան օլուպ ալէա իւզիւմտէն ֆէվգ էլ ատէ տըրքաթլա չըգտրըլմըշ օլան էմտալի նատիտէ մատթիքա բաքըսը էհվէն սուրէթլէ սաթըլմագտա վէ հինի իսթիմալտէ ինանէ թէտպիր ու րէճիաք վէ միտէյէ գուվվէթ վերմէքտէ օլտուղու չէնտ մահտէն պէրու վագը օլան թէճրիւպէլէրտէն անլաշըլմըշ տըր։

Ի. Պոլիս 8. Գավաֆեան եղբարց գրատունը, Զագմագճըլար—եօղուշու, Թիւ 16 Զաիւռնիա Տէտէեանց գրատունը։

ԻԼԱՆ

Ինտոնա արիզ օլան սըզը իլէթի սօղուքտան հասըլ օլմագ իսէ տէ պու քէմիք իչինտէ ֆէնուզ պիր սարը սուտան իպարէթ օլուպ ֆագաթ պուռնուն պաղրսը վագթը կէչմիչ վէ լոլըգըլա թէմտել թուխմուշ վէ պաղըսը էթ իլէ քէմիք արասընտա գալմըշ ապրըյա պաշդաճա մալիւճէ օլունմագ վէ հըփ սրյա Ալլահ թաալեա նուղուլ իլէթին տէն վէ մէրագատան միւնազատան արիզ օլան եէլտէն պաշգա եալընըզ սօղուգտան հասըլ օլա նտօգսուզ օն սէնէլիք տախի օլնատա՝ եինէ չարէսի պուլունմագ վէ էօքսիւրիւկէ վէ կէօքիւս թըքանըկընա պէլ կէվչէկլիի վէ մագաթթա բէյտահ օլան սըզըլը մայասըլա մալիւճէ վէրմէք իւզրէ սարըլըքտա քէսրի մէչհուր Ուստա Սիմօն պուլունուր Մահմուտ-փաշա ձամիսինին ավուսունտա օրթատաքի գահվէճէ իք թիզա էֆէնտիլերին գահվէի մէզքիւրա կէլմէլէրի վէ իճազընա կէօրէ թարիֆ վէ էտվիէօինի պագմագ իչուն պուտտան ագտէմ իլան էթմիչ իսէ տէ մէզքիւր իլէթլերին իլավէսի իչուն պու քէրրէ եինէ իլան իսէր։

Վէ սըզը իլէթի 2ն սահաթտա տըշարը չըգարըրըմ վէ գասըգ իլէթինին իճրասընտա պուլունուրըզ։

Քահվընտա պասուր օլան պիլ ասանճը վէրիր իսէ օնունտա իճրասընտա պուլունուրըզ։

Ա. ՏԻՄՄԱ
ԳՐԱՖԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՄ
ԹԱՐԳՄԱՆՆԵՑ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

—ο—

Հասար Հրնգերորդ
Տպագրութիւն Տէտէեան 1873

—ο—

Ա. Տիւմայի ԵՐԵՔ ՀՐԱՑԱՆԱԿԻՐՔ և ՔՍԱՆ ՏԱՐԻ ԵՏՔ վէպերը հրատարակելէն եաև՝ հարկ էր նաև թարգմանել տալ և տպագրել յիչեալ վէպերը կերպով մը չարունակող գործն՝ որ է ԳՐԱՖԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՄ անուանի վիպասանին մեծ վէպերէն մին, որ թէ պատմական նկարագիրներու, թէ հետաքրքրաշարժ անցքերու և թէ ճարտար հիւսուածքին կողմէ ընթերցողին ուշագրութիւնը կը գրաւէ և միտքը կը կրթէ։

ԳՐԱՖԼՕՆ ԴԵՐԿՈՄՄԻՆ առաջին, երկրորդ, երրորդ և չորրորդ հատորներն արդէն լոյս ընծայուած են։

Ամբողջ գործը 12 հատորէ կը բաղկանայ։ Դահեկան

Բոլորին բաժանորդագրութեան գինն է	110
Վեց հատորը ստանալէն եաև	120
Իւրաքանչիւր հատորը	12

Բաժանորդ գրուիլ ուզողը կրնայ դիմել

ՏՕՆ ՔԻՇՕԹ
ՏԵՏՐ Գ. և Ե.

Ջերվանտէս Սպանիացի անուանի վիպասանին այս նշանաւոր գործը՝ զոր գաղղիերէն թարգմանած է Սահ. վարժարանի սաներէն մին, տեւտ տա տեւտ պիտի հրատարակուի, և արդէն Գ. և Դ. տետրը տպուած ըլլալով կը ծախուի ի Ֆրէնկեան գրատուն, Մահմուտ փաշա Թօհավճի ձանիկ աղայի խանութը, Սամաթիոյ Հայկ. զբօսարանը, եաև ցրուիչներու ձեռամբ, գին 40 փրէ.

Գործոյս յառաջաբանն տալ Ա. հատորին վերջը պիտի հրատարակուի։

ՊԱՋԷՆ ՄԱՐԱՋԱԽՏԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ՏԵՏՐԱԿ Ը.

Սոյն տետակը կը գտնուի Մահմուտ բաչայի գլուխը Թօհաֆճի ձանիկ աղայի խանութը. Սամաթիա Թիւնէլի հաճի Քէրովբէ աղայի խանութը, կամուրջի գլխու պարագանն, բոլոր Դրավաճառաց և բոլոր Լրագրավաճառաց քով։

Իւրաքանչիւր Տետրակին գինն է 1 ղ.

ՏԻՐ ԵՒ ՊԱՏԱՄԱԽԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՈՒՆ ԹՕՔԱՄԱՐԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԹՕՔԱՄԱՐԵԱՆ
ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆՑԻՈՒՆ
ՎԵՐԻ ԾԱՐԿ ԹԻՒ 7